

KOSOVO (Klasa 2)

Kosovo je izvor i odredišna zemlja za žene i decu koja su predmet trgovinom ljudima zbog seksualne eksploatacije i prisilnog rada. Nepostojanje viznog režima za većinu putnika čini Kosovo ranjivom zemljom tranzita. Većina žrtava trgovine ljudima na Kosovu zbog seksualne eksploatacije su žene kosovski državljeni, iako su se žene iz Moldavije, Slovačke, Albanije, Srbije i Poljske takođe suočile sa prisilnom prostitucijom na Kosovu. Deca sa Kosova i iz susednih zemalja su bila prisiljena na prosjačenje. Lica koja su trgovci ljudima izlažu građane Kosova prisilnoj prostituciji i prisilnom radu u celoj Evropi. Vlada Kosova ne ispunjava u potpunosti minimalne standarde za ukidanje trgovine ljudima, međutim, čini značajne napore da to učini. Vlada je tokom perioda izveštavanja usvojila novi Krivični zakonik koji je uvećao zaprečene kazne za izvršioce krivičnog dela trgovine ljudima. Ažuriralo je standardne operativne postupke za identifikaciju i pomoći žrtvama trgovine ljudima, finansiralo je skloništa odnosno sigurne kuće za žrtve i sprovelo kampanju o sprečavanju trgovine ljudima. Iako su sudovi zabeležili napredak u smanjenju broja nerešenih predmeta, Vlada se borila sa problemom da trgovci ljudima odgovaraju za svoja dela. Vlada nije osudila nijednog vladinog zvaničnika za koje se tvrdilo da su bili saučesnici u trgovini ljudima i nije krivično gonila zvaničnika koji je bio umešan u trgovinu ljudima zbog seksualne eksploatacije.

Preporuke za Kosovo: Nastaviti jačanje nastojanja za krivično gonjenje, osuđivanje i kažnjavanje prestupnika uključenih u trgovinu ljudima zbog seksualne eksploatacije i prinudnog rada, uključujući i zvaničnike koji su bili umešani u trgovinu ljudima; omogućiti napredni nivo programa stručnog ospozobljavanja i usavršavanja sudijama, tužiocima i agencijama za sproveđenja reda i zakona; pojačati napore za identifikaciju i pružanje pomoći deci žrtvama trgovine ljudima zbog prosjačenja; ažurirati nacionalni aktioni plan za tačniju raspodelu odgovornosti; osigurati da žrtve trgovine ljudima imaju slobodu da dođu i odu u svim skloništima; pružanje pravnih alternativa za odlazak stranih žrtava trgovine ljudima i podstaknuti te žrtve da učestvuju u istrazi i krivičnom gonjenju izvršioca trgovine ljudima; sprovesti skrining za krijumčarenje među imigrantima koji su izloženi riziku pre deportacije, sprovesti i finansirati obeštećenje žrtava i osigurati pristup restituciji, postojanje raščlanjenih podataka agencija za sproveđenje reda i zakona koji pokazuju nastojanja u borbi protiv trgovine ljudima zbog seksualne eksploatacije i prisilnog rada.

Krivično gonjenje

Vlada Kosova je tokom perioda izveštavanja učinila napredak u svojim nastojanjima u oblasti sproveđenja zakona u borbi protiv trgovine ljudima tako što je poboljšala zakonske propise u oblasti protiv trgovine ljudima i održavajući prošle nivoe osuđivanja izvršioca trgovine ljudima. Novi Krivični zakonik Kosova i Zakon o krivičnom postupku stupili su na snagu u januaru 2013. Zakoni su povećali zaprečene kazne za izvršioce trgovine ljudima, kriminalizovali korišćenje usluga žrtava trgovanja ljudima i uključili prisilno prosjačenje kao delo trgovine ljudima. Član 171 zabranjuje sve vrste trgovine ljudima i propisuje novčane kazne i zatvorske kazne u trajanju od pet do 12 godina. Ove kazne su dovoljno stroge i primerene su onima propisanim za druge teške oblike krivičnih dela, poput obljube. Vlasti su tokom

perioda izveštavanja pokrenule 104 nove istrage o trgovini ljudima. Sudovi su započeli krivično gonjenje u 31 novih slučajeva u 2012, u poređenju sa 22 predmeta u 2011. Uprkos ozbiljnim izazovima u pravosuđu, sudovi su doneli osuđujuće presude za 41 izvršioca trgovine ljudima u 2012, dok je 37 bilo osuđeno u 2011. Sudovi su oslobodili devetoro optuženih lica, a na kraju perioda izveštavanja bilo je 35 krivičnih postupaka koji su još bili u toku. Vlasti su teretile sva optužena lica u skladu sa prethodnim krivičnim zakonikom. Sudovi su osudili osam izvršioca na kazne zatvora u rasponu od dve do pet godina, jednog izvršioca na zatvorsku kaznu u trajanju od 18 meseci i 23 na kaznu zatvora u trajanju od godinu dana. Tokom perioda izveštavanja nije bilo slučajeva krivičnog gonjenja ili osuđujućih presuda za trgovinu ljudima zbog prinudnog rada. OEBS je izvestio da su sudovi ostvarili određeni napredak u rešavanju nerešenih predmeta koji je umanjen činjenicom da je bilo problema u pogledu značajnijih kašnjenja u izdavanju pravosnažnih pisanih presuda. KUWAIT 225 umešenost zvaničnika ostao je problem, a vlada nije osudila nijednog zvaničnika za dela trgovine ljudima ili saučesništvo koje je povezano sa trgovinom ljudima. Vlasti su krivično teretile policijskog službenika zbog toga što je podvrgao svoju suprugu delima seksualne eksplatacije, iako tokom perioda izveštavanja tužiocu nisu pokrenuli ovaj slučaj pred sudom. Troje zvaničnika Ministarstva rada i socijalne zaštite ostali su na dužnosti nakon što su optuženi da su krivotvorili isprave i zbog zloupotrebe službenog položaja. Vlasti su optužili dvojicu policajaca za pokušaj mešanja u istragu, a jednog policijskog službenika višeg ranga zbog zloupotrebe službenog položaja. Sva tri policijska službenika su bila suspendovana tokom istrage. Policija je započela da uključuje program obuke o borbi protiv trgovine ljudima u osnovni program obuke za nove policijske službenike. Kosovska akademija za javnu bezbednost kao i bilateralni i multilateralni strani programi pomoći obezbedili su programe obuke za policiju, zastupnike žrtava, imigracione službenike i radnike socijalne zaštite u identifikaciji mogućih žrtava, kriznim intervencijama, rehabilitaciji i reintegraciji. Tužiocu, inspektorji rada, zdravstveni radnici i granična policija su takođe učestvovali u programima obuke za povećanje identifikacije i upućivanje žrtava trgovine ljudima. Kosovo i Albanija potpisali su protokol o saradnji za identifikaciju, upućivanje i potpomognuti dobrovoljni povratak žrtava trgovanja ljudima sa posebnim naglaskom na decu žrtve.

Zaštita

Vlada je ulagala iste napore na zaštiti žrtava trgovine ljudima kroz povećano finansiranje usluga za žrtve. Međutim, nedostatak pravnih alternativa koje omogućuje stranim žrtvama da ostanu u zemlji ih je sprečilo da učestvuju u krivičnom gonjenju trgovine ljudima. Policija je identifikovala 54 žrtve trgovine ljudima zbog prinudnog rada u 2012, u poređenju sa 39 u 2011, a 12 su bila deca. Vlasti nisu identifikovale ni jednu žrtvu trgovine ljudima zbog prinudnog rada. Vlada je pružila podršku za 43 identifikovane žrtve i repatrirala je 24. Vlada je obezbedila poreske olakšice za privatna preduzeća koja su zaposlila žrtve trgovine ljudima. Koordinator za direktnu pomoć žrtvama trgovine ljudima je izvestio da su šest žrtava trgovine ljudima pronašli zaposlenje van ovog programa poreskih olakšica. Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima je revidirao standardne operativne postupke kako bi odrazile novi Krivični zakonik. Novi standardni operativni postupci zahtevaju od policije i socijalnih radnika da pozovu zastupnike žrtava nakon identifikacije moguće žrtve trgovine ljudima. Zastupnici su obezbedili pravne savete i podršku žrtvama. Policija je kroz programe obuke poboljšala svoju sposobnost za dobijanje izjava od žrtava, a tužiocu su koristili video opremu tokom suđenja. Iako novi Zakonik o

krivičnom postupku omogućuje žrtvama obeštećenje, Vlada nije obezbedila podršku za fond za obeštećenje žrtava i nijedna žrtva nije dobila naknadu ili direktnu restituciju od izvršioca trgovine ljudima. Vlada je potrošila sredstva u iznosu od otprilike 84.600 \$ na sigurne kuće kojima upravlja država za žrtve trgovine ljudima, koji nisu dopuštali žrtvama neometanu slobodu kretanja. Vlada je dodelila dvoma skloništima koja su vodile NVO oko 74.600 \$ i 38.800 \$ svakoj za finansiranje 50 odsto direktnih usluga i deo svojih operativnih troškova. Vlada je potrošila oko 198.000 \$ na pomoć i zaštitu žrtava trgovine ljudima što je povećanje u odnosu na oko 153.000 \$ potrošenih u 2011 na istu oblast, za medicinsku negu, savetovanje i pravna pomoć pruženu putem opštinskih centara za socijalnu zaštitu u okviru svoje ustavne obaveze za decentralizaciju usluga. Vlada nije pružila utočište za muške žrtve, ali objekat koji je finansiran donacijama koji je pri kraju će udomiti muškarce i žrtve sa invaliditetom u 2013. Centri za socijalni rad vrše procenu dece žrtava trgovine ljudima, te ih smeštaju u sklonište ili im pružaju porodično posredovanje i školsku reintegraciju. Zakon ne daje pravo stranim žrtvama trgovine ljudima vize ili boravišne dozvole, što ih je sprečilo da ostanu u zemlji kako bi pomogli u istrazi ili krivičnom gonjenju njihovih trgovaca. Žrtve mogu, međutim, da daju izjavu svedoka i da se vrate u zemlju svog porekla pre kraja suđenja. Nije bilo izveštaja o tome da Vlada kažnjava žrtve trgovine ljudima za nezakonita dela koja su počinili kao neposrednu posledicu trgovine ljudima.

Sprečavanje

Vlada je nastavila svoja nastojanja u sprečavanju trgovine ljudima, iako su sredstva iz kancelarije Nacionalnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima ograničena. U saradnji sa OEBS-om, Vlada je sprovedla intenzivnu dvonedeljnju medijsku kampanju sa televizijskim i radijskim programima na albanskom i srpskom jeziku naglašavajući svoje SOS telefonske linije za borbu protiv trgovine ljudima i nasilje u porodici. Kampanja je rezultirala dramatičnim povećanjem u broju poziva na telefonskoj liniji koja traži informacije o trgovini ljudima i upućivanje za potencijalne žrtve. Kosovo je potpisalo protokol sa Vladom Republike Albanije o identifikaciji dece u prosjačenju i garantovanju sigurnog povratka u domovinu. Tri nacionalne medijske zvezde koje su ambasadori borbe protiv trgovine ljudima snimile su objave javnih službi o trgovini decom i eksploraciji. Ministarstvo zdravlja je objavilo letke i sprovedlo prezentacije o trgovini ljudima za medicinske stručnjake. Jedinica policije za borbu protiv trgovine ljudima i NVO partneri sudelovali su u nekoliko medijskih debata i okruglih stolova za podizanje svesti na nacionalnom i lokalnom nivou. Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima je predsedavao mesečnom međuministarskom radnom grupom koja je uključivala međunarodne organizacije i nevladine organizacije za primenu i praćenje nacionalne strategije i akcionog plana. Vlada nije pokazala nastojanja kako bi se smanjila potražnja za komercijalnim seksualnim radnjama ili prisilnim radom.